

25.B.766/2015/117.

ÍTÉLET

**A BISZKU BÉLA
ELLENI
BÜNTETŐÜGYBEN**

TARTALOMJEGYZÉK

1.) <u>Rendelkező rész</u>	1-2. oldal
2.) <u>Az ügyészi vád</u>	2-12. oldal
3.) <u>Személyi rész</u>	12. oldal
4.) <u>A bíróság által megállapított tényállás</u>	12-20. oldal
5.) <u>Bizonyítékok számbavétele</u>	20-87. oldal
5/1. Ügyészi vád alapja	23-33.
5/2. Nyugati téri események	34-55.
5/3. Salgótarjáni események	56-87.
6.) <u>Bizonyítékok értékelése</u>	88-116. oldal
6/1. Ügyészi vád alapja	89-95.
6/2. Nyugati téri események	96-103.
6/3. Salgótarjáni események	104-116.
7.) <u>Ítélt dolog</u>	117-120. oldal
7/1. Nyugati téri alapügy	119.
7/2. Salgótarjáni alapügy	120.
8.) <u>Terhelő bizonyítékok</u>	121-151. oldal
8/1. MSZMP üléseinek jegyzőkönyve	122-138.
8/2. Terhelő jellű tanúvallomások	139-141.
8/3. Szakértői vélemény terhelő megállapításai	142-151.
9.) <u>A megállapított bűncselekmények</u>	152-159. oldal
10.) <u>Jogi minősítés</u>	160-167. oldal
11.) <u>Büntetés kiszabás</u>	168-169. oldal
12.) <u>Elutasított indítványok</u>	170-175. oldal

A hadtörténész szakértőnek, **dr. Horváth Miklósnak** a kizárására az ügyész tett indítványt előbb írásban (87. sorszám), majd szóban (a 2015. november 16-i tárgyaláson), amelyet a bíróság szintén mint alaptalant elutasított. Az elfogultsági kifogást az ügyész arra alapozta, hogy dr. Horváth Miklós egy 2013. évben adott interjújában olyan tartalmú nyilatkozatot tett, amely szerint mások mellett Biszku Bélát is felelősnek tartja a sortüzekért. Másrészt pedig kifogásolta, hogy dr. Horváth Miklós még a rendszerváltást megelőzően a Magyar Néphadsereg Kiképző Központja Politikai Osztályának volt a vezetőhelyettese, amely szervezet ugyanúgy az MSZMP-hez kötődött, mint maga a vádlott is.

A szakértő határozottan visszautasította az ügyész állításait, elmondta, hogy „a Hadtörténeti Intézet a Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnökségének volt a szakintézménye, háttérintézménye, amely intézményben történészi tevékenységet hivatásos tisztként csak úgy végezhetett az ember, ha politikai munkás állományba vették, tehát státuszilag politikai munkás állományba került”. Elmondta továbbá, hogy „1989. után szereztem a hadtörténelemmel kapcsolatos minden tudományos fokozatot. Feltehetően nem a politikai osztályvezetői funkcióim miatt lettem a hadtudomány kandidátusa, és nem amiatt írtam tizenvalahány könyvet erről a korszakról”. Korábbi egyéb büntetőügyekben játszott szerepe kapcsán kiemelte, hogy „hat ügyben úgy látszik, hogy a vádhatóság, a bírói hatóság és a sértett oldalnak is megfelelt az én pártatlan szakértésem”, illetve azt is, hogy személye kapcsán „idáig ezt a munkát a 25 év alatt senki nem kérdőjelezte meg” (86. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 30-31. oldal).

A későbbiek során a szakértő hivatkozott arra is, hogy „hozzáteszem, minden elfogultság nélkül, egy az, nincs Magyarországon olyan szakértő, aki ilyen mélységben ismerné 1956. hadtörténeti vonatkozásait, mint én” (89. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal), mely kijelentését egyébként egyértelműen alátámasztja azon tény is, hogy a „Nyugati téri sortűzperben” is ő járt el szakértőként.

A bíróság az ügyész által felhozott kifogásokkal kapcsolatban a tárgyaláson az alábbiakat rögzítette: „A törvényszék áttekintette ismételten dr. Horváth Miklós szakértő szakvéleményét. Nem talált benne arra utaló jelet, hogy az ügyben elfogult lenne, illetőleg – akár erre utaló jelként – kellő indokolás nélkül menteni vagy terhelni próbálná a vádlottat. Előélete pedig senkit nem predesztinál arra, hogy önmagában már ebből eredően egy konkrét büntetőügyben elfogult legyen. Dr. Horváth Miklós hadtörténész szakértő tudományos munkássága az 1956-os eseményekkel kapcsolatban mindenki által szakmailag elismert, arra utaló adat pedig nem áll rendelkezésre, ami a jelen konkrét büntetőügyben való elfogultságát – ami a kizárás alapja lehetne – tényszerűen bizonyítaná”, mely ténybeli megállapítások alapján elutasította az ügyésznek a szakértő kizárására irányuló indítványát. Mindezekkel összefüggésben az alábbiakat szükséges kiemelni:

A Fővárosi Bíróságon 13.B.323/2000. számon, majd másodfokon a Legfelsőbb Bíróságon Bf.I.1456/2002. számon a 2000-es évek elején Mátai Ottó ellen folyamatban volt büntetőeljárásban (ún. „Nyugati téri sortűzper”), amely a jelen ügy egyik alapeljárása, szintén dr. Horváth Miklós volt a kirendelt történész szakértő. Ott abban a büntetőeljárásban a hozzáértését és elfogultlanságát egyik eljárási szereplő sem kérdőjelezte meg, és senkiben – még az ügyészben – sem merült fel az, hogy akár ugyanezen okból, akár bármilyen más indokra hivatkozva az ő kizárását indítványozza. Ugyanígy járt el továbbá akkor mind az első-, mind a másodfokú bíróság, az ítéletét mindkét bírói fórum dr. Horváth Miklósnak a – ott senki által meg nem kérdőjelezett – szakvéleményére alapozta.

Felmerül ezzel kapcsolatban költői kérdésként: Hogy lehet az, hogy eltelik a korábbi jogerős ítélet óta tizenkét év, és ugyanaz a szakértő, akinek a munkásságát és előéletét korábban senki nem kérdőjelezte meg és véleményét mindenki elfogadta, az ügyész szemében most már elfogulttá válik? De hogyan lehetséges az is, hogy az ügyész arra a következtetésre jusson, hogy azon tény ellenére, hogy korábban már két bírói fórum is dr. Horváth Miklós szakértői véleményére alapozta az ítéletét, most hirtelen ugyanaz az ember elfogulttá váljon. És akkor miért nem támadták meg az alapítéletet?

Az ügyészség 2003-ban a „Nyugati téri sortűzperben” nem akarta kizárni dr. Horváth Miklóst, elfogadta mind a személyét, mind pedig a bíróság arra felépített indokolását. Hogyan lehetséges, hogy 12 évvel utána ugyanaz a személy már elfogult? És akkor az alapügyben hogyan nem volt az?

Ugyanakkor még szemléletesebb példa arra, hogy valójában mi indíthatta az ügyészséget a szakértő kizárásának indítványozására: dr. Horváth Miklós szakértőt a bíróság 2015. június 23-án rendelte ki. Ezt követően kizárásának a 2015. november 13-i írásbeli indítványozásáig csaknem öt hónap telt el. Ezen időszak alatt nem zavarta az ügyészséget dr. Horváth Miklós állítólagos politikai múltja, holott az a vonatkozásában állítása szerint közismert (amit alátámaszt azon tény is, hogy az ügyész hirtelen a semmiből elő tudta kapni az arra való hivatkozást, és amint szükség volt rá, egyből elő tudta adni).

Így tehát az ügyészséget nem zavarta dr. Horváth Miklósnak a korábbi múltja például akkor sem,

- amikor 2015. június 29. napján átvették az ügyészségen a kirendeléséről szóló végzést,
- amikor 2015. szeptember 16. napján átvették az ügyészségen a nyomtatott szakvéleményét,
- amikor 2015. szeptember 17. napján megkapták elektronikus formában is a szakvéleményt,
- és 2015. október 2. napján, a legelső tárgyalási napon sem, a szakértők meghallgatása előtt,

ezen időpontokig egyáltalán nem jelezték semmilyen formában sem, hogy bármilyen kifogásuk lenne a személye ellen, és csupán csak akkor vált hirtelen elfogultsági okká az ügyészség szemében dr. Horváth Miklós szakértő múltja, amikor – legkésőbb a legelső tárgyalási napon – szembesültek azzal a ténnyel, hogy az ő szakértői véleménye nem támasztja alá a vádat, és utána kezdték támadni.

Amennyiben az ügyészségnek tényleg dr. Horváth Miklós személye vagy múltja ellen lett volna kifogása, úgy azt nyilvánvalóan már a kirendelésekor – hónapokkal korábban – is jelezheték volna (ahogyan például azt a védő is tette a másik szakértő vonatkozásában, azonnal jelezte a bíróság felé kifogásait, nem annak függvényében, hogy milyen tartalmú szakvéleményt fog majd előterjeszteni).

Dr. Horváth Miklós múltja miért nem zavarta az ügyészt kirendelésekor, vagy utána egészen odáig, amíg el nem kezdte cáfolni a vád állításait? Csak hirtelen az után került elő a korábbi múltja, holott a személye az ügyészség előtt – a szakértő konkrét nyilatkozata szerint is – nem lehetett ismeretlen.

Dr. Horváth Miklós szakértő esetében a bíróság semmiféle elfogultságra alapot adó kizárási okot nem észlelt, de nem csak a jelen tanács látta így, a Fővárosi Bíróságnak az alapügyben eljáró korábbi bírói tanácsa, és a másodfokon döntő Legfelsőbb Bíróság is pont ugyanerre a következtetésre jutott.

Egykori múltjára pedig a szakértő a tárgyaláson életszerű magyarázatot adott, és semmilyen adat nem utal arra, hogy konkrétan a vádlott vonatkozásában bármilyen irányban is elfogult lenne. Ugyanakkor maga az ügyészi kizárási indítvány is magának ellentmondó, mivel a szakértőt politikai múltja alapján pozitív irányú, míg a sajtónyilatkozata alapján negatív irányú elfogultsággal vádolja, a kettő együtt pedig nyilvánvalóan nem állhat fenn, így az értelmezhetetlen és teljesen logikátlan is.

Fővárosi Törvényszék
25.B.766/2015/117.

Ebből következően is, a vele szemben bejelentett elfogultsági kifogásnak egyetlen célja van: megakadályozni, hogy a bíróság az ő szakvéleményére alapozza az ítéletét, mivel az egyáltalán nem támasztja alá a vádat. A bíróságnak azonban az elfogultság tényét kell vizsgálnia, nem pedig a felek oldaláról az az által elérni kívánt célt, amihez itt csak eszköz a szakértő elfogultságának az állítása.

Mindehhez hozzá kell tenni: dr. Horváth Miklós professzor országos hírű tudományos szakember, ám egyben az a személy is, aki a vád tárgyává tett események legavatottabb ismerője. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy már az alapügyben is őt rendelte ki a bíróság szakértőnek. Éppen ezért nem képzelhető el, hogy kizárása esetén az ő szakértelmét bárki más hasonló színvonalon pótolni tudná. Az egyetlen bűne a bíróság meglátása szerint az volt, hogy a véleménye nem támasztotta alá a vádat. Mindezek alapján a bíróság az ő vonatkozásában előterjesztett kizárási indítványt is elutasította.

Ki kell emelni továbbá még azt is, hogy az ügy érdemében való döntéshez, a történések pontos megítéléséhez szükséges szakértői kompetencia hadtörténész szakértőnek a részvételét kívánja meg, ugyanis a feltett kérdések legnagyobb részének a megválaszolása az ő szakterületébe tartozik, ezért abban sem jogtörténész, sem levéltáros nem tudhat az ő közreműködése nélkül iránymutatást adni. Éppen ezért azon esetekben, ahol a vélemények között bármilyen nemű ellentmondás volt, a bíróság az általa előadottakat tekintette elfogadhatónak, lévén hogy az események megítélése elsősorban az ő kompetenciájába tartozik (amit több esetben meg is erősített maga a jogtörténész is a tárgyaláson, lásd pl. az 52. jegyzőkönyv 16. oldalán: „én erre nem tudok választ adni, nem vagyok hadtörténész, nem is kutattam ezt a kérdést, én csak arra tudtam válaszolni, ami elvi szinten merül fel”). Ugyanakkor az ügy érdemére már a két alapügyben született határozat alapján is következtetést lehet levonni, mivel az „ítélt dolognak” számító tények már önmagukban is cáfolják a vád állításait.

Budapesten, 2015. december 17. napján

Darvassy Zsuzsanna sk.
ülnök

dr. Steiner Gábor sk.
a tanács elnöke

György Gábor sk.
ülnök

Az aláírásban akadályozott ülnökök helyett is:

dr. Steiner Gábor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

